

Dato: 26.09.2014 Arkivkode: N-99.1 Bilag nr: Arkivsak ID: 14/27538 J.post ID: 14/187750
Saksbehandler: Gry Folge og Bjørn Røed

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	15.10.2014	147/14

KOMMUNEREFORM - OPPLEGG FOR BÆRUM KOMMUNES ARBEID

VIKTIGE PUNKTER I SAKEN:

Regjeringen la våren 2014 frem *Kommunereform – Meldingsdel i kommuneproposisjonen 2015 (Prop. 95 S)*. Proposisjonen redegjør for bakgrunn, formål, prosess og virkemidler for kommunereformen. Flertallet i Stortinget stiller seg bak proposisjonen og kommunene har fått utredningsplikt når det gjelder å se på fremtidig kommunestruktur.

Formålet med denne saken er å orientere kort om kommunereformen generelt, samt å foreslå en prosess for arbeidet med kommunereform i Bærum kommune. Formannskapet behandlet 3.9.14 egen sak om KS sin rolle i forhold til lokale og regionale prosesser i kommunereformarbeidet (J.post ID 14/155493).

I Rådmannens redegjørelse gjengis hovedpunkter om bakgrunn for kommunereformen, Regjeringens mål for reformen og de kriterier Regjeringen har satt for vurdering av en god kommunestruktur.

Kommunereformen innebærer et utredningsoppdrag til alle kommuner. I brev av 26. august 2014 til alle landets ordførere skriver kommunalministeren: «*Et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen understreket ”at det er eit utredningsansvar for alle kommuner”. Jeg forstår dette slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.*»

Kommunereformen er etter Rådmannens vurdering en utfordring som bør møtes med solid utredningsarbeid for å skape et best mulig grunnlag for de vurderinger kommunestyret skal gjøre våren 2016. Rådmannen foreslår at det opprettes et utredningssamarbeid med aktuelle kommuner (eller grupper av kommuner som har et etablert regionsamarbeid), og eventuelt KS Oslo og Akershus. Kommunene bør sammen konkretisere utredningsoppdrag/ utredningstemaer og innhente ekstern bistand, som eventuelt sammen med utredningsmiljøer i de aktuelle kommunene kan utarbeide solid grunnlagsmateriale for kommunestyrenes vurdering av eventuelle endringer av kommunestruktur.

Rådmannen foreslår at administrasjonen gis fullmakt til å kontakte aktuelle kommuner, drøfte opplegg for samarbeid og komme tilbake til formannskapet med forslag til opplegg og samarbeidspartnere for utredningsarbeidet.

Det kan være hensiktsmessig å dele arbeidet i to faser. Først en utredningsfase med kunnskapsinnhenting og dokumentasjon, som sikrer god beskrivelse av utfordringer, muligheter og handlingsrom. Rådmannen ser for seg to delrapporter:

- Delrapport én (vår/sommer 2015) med kommunestrukturenes betydning for samfunnsmessige utfordringer som arealdisponering og transport, næringsutvikling, vekstkraft, bo- og arbeidsmarkedsregioner og eventuelle andre problemstillinger («samfunnsflokker») som kan være relevante i vår region.
- Delrapport to (høst 2015) med fokus på kommunestrukturenes betydning for hvilke oppgaver kommunen bør ha i fremtiden og hvordan disse skal løses. Se på nye oppgaver som blir foreslått av regjeringens ekspertutvalg (desember 2014) og i Stortingsmelding (våren 2015). I debatten om kommunestruktur er det reist forslag om at de største sammenslåtte kommunene bør kunne få «byfylkestatus». En vurdering av dette for kommuner/regioner i Oslo-området bør være en sentral del av utredningsarbeidet.

Deretter en vurderingsfase, hvor det på grunnlag av den dokumentasjon som er utredet gjøres vurderinger om kommunesammenslåing er aktuelt, hva man eventuelt forventer å oppnå med endring av kommunestruktur og hvilke kommuner det i så fall er relevant å slå sammen.

Til å lede arbeidet politisk foreslår Rådmannen at det opprettes en folkevalgt styringsgruppe, på samme vis som for utredningen om politisk styringsmodell som er gjennomført i 2014. Styringsgruppen for dette arbeidet besto av ordfører, varaordfører og alle gruppeledere.

Forslag til vedtak:

1. Bærum kommune tar initiativ til at utredning om kommunereform skjer i felleskap med aktuelle kommuner i regionen.
2. Rådmannen fremmer snarest mulig sak med forslag om samarbeidspartnere og samarbeidsopplegg for utredningsarbeidet.
3. Utredningsarbeidet legges opp som skissert i Rådmannens redegjørelse.
4. Det opprettes en styringsgruppe for Bærums utredningsarbeid bestående av: _ _ _

Erik Kjeldstadli

BEHANDLINGEN I FORMANNSKAPET

Ordføreren fremmet følgende ad pkt. 4:

Styringsgruppen består av: ordfører, varaordfører samt alle gruppelederne.

Votering:

Rådmannens forslag med ordførerens tillegg ble enstemmig vedtatt.

FSK-147/14 - 15.10.2014 Vedtak:

1. Bærum kommune tar initiativ til at utredning om kommunereform skjer i felleskap med aktuelle kommuner i regionen.
2. Rådmannen fremmer snarest mulig sak med forslag om samarbeidspartnere og samarbeidsopplegg for utredningsarbeidet.
3. Utredningsarbeidet legges opp som skissert i Rådmannens redegjørelse.
4. Det opprettes en styringsgruppe for Bærums utredningsarbeid bestående av: ordfører, varaordfører samt gruppelederne.

Kommunestyret gis en orienteringssak om opplegg for kommunereform.

RÅDMANNENS REDEGJØRELSE

Formål og bakgrunn

Regjeringen la våren 2014 frem *Kommunereform – Meldingsdel i kommuneproposisjonen 2015 (Prop. 95 S)*. Proposisjonen redegjør for bakgrunn, formål, prosess og virkemidler for kommunereformen. Flertallet i Stortinget stiller seg bak proposisjonen og kommunene har fått utredningsplikt når det gjelder å se på fremtidig kommunestruktur.

Formålet med denne saken er å orientere kort om kommunereformen generelt, samt å foreslå en prosess for arbeidet med kommunereform i Bærum kommune.

Utfordringer ved dagens kommunestruktur

De norske kommunene er generalistkommuner. Det innebærer at alle kommuner, uavhengig av størrelse, skal imøtekomme de samme krav når det gjelder tjenester til innbyggerne, planleggings- og utviklingsoppgaver i lokalsamfunnet, oppgaven som myndighetsutøver og ivaretagelse av demokratiske funksjoner, uavhengig av innbyggertall og bosettingsstruktur. I 2014 er det 428 kommuner i Norge. Kommunene varierer mye både i utstrekning og befolkning. I snitt har norske kommuner i underkant av 12.000 innbyggere, mens 355 av landets 428 kommuner har lavere innbyggertall enn dette.

Kommunene har fått stadig flere oppgaver og økt ansvar, og er i dag helt sentrale aktører for å løse viktige samfunnsspørsmål. Det stiller store krav til kommunene. Ut over dette må kommunen i fremtiden kunne håndtere nye velferdsreformer. Regjeringen begrunner behovet for en kommunereform med bakgrunn i blant annet følgende utfordringer:

1) *Befolkningsutviklingen*

Siden 1970 har folketallet i Norge økt med vel 1,2 millioner innbyggere (32 prosent). Befolkningsøkningen har vært størst i de store byene, samtidig som det har vært en betydelig nedgang i de kommunene som nå har under 4.000 innbyggere. I de 94 kommunene som ved utgangen av 2012 hadde under 2.000 innbyggere har det i gjennomsnitt vært en nedgang på 19 prosent. Alderssammensetningen i kommunene varierer også mye. I 2013 hadde andelen eldre økt i alle kommuner unntatt de fem største kommunene. Befolkningsfremskrivninger viser at det mot 2040 vil bli en fordobling av antall eldre over 67 år. Dette vil gi utslag i alle kommuner, også de fem største. Det økte behovet for tjenester som følger av økningen i antall eldre vil dermed være en utfordring for alle kommuner.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at veksten i de fire største byregionene vil øke med 27 prosent frem til 2027 og med 36 prosent frem til 2040. Dette vil gi store utfordringer med hensyn til boligutbygging, infrastruktur og utvidet omfang av tjenester.

2) *Sentralisering*

Etter at kommunestrukturen gjennomgikk en stor endring på 1960 tallet har det skjedd omfattende endringer i det norske samfunnet. Blant annet har man opplevd en betydelig sentralisering av befolkningen, og befolkningsveksten i de sentrale byområdene er ventet å

holde seg høy. Her vil også den regionale integreringen i form av økt pendling og utvidelse av tettstedsområder fortsette. Den økte pendlingen har først og fremst gitt sterkere integrasjon mellom kommuner i allerede eksisterende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Parallelt med sentraliseringen har det vært en omfattende utvikling og utbygging av digital infrastruktur og transportinfrastruktur. Bruk av digital kommunikasjon har endret arbeidsmåter og samhandling, og nye veisamband har gitt større rekkevidde. Disse forholdene gjør det mulig å jobbe desentralt og skape større fagmiljøer uten samlokalisering.

3) *Manglende samsvar mellom administrative og funksjonelle inndelinger*

Kommunene er i stadig større grad involvert i oppgaveløsning av nasjonale og globale samfunnsutfordringer. Bærekraftig samfunnsutvikling handler om å møte klima- og miljøutfordringene, sikre gode levekår og sosial inkludering samt bidra til et konkurransedyktig næringsliv. Befolknings- og kommunikasjonsutviklingen har endret de funksjonelle samfunnsutviklingsområdene, og kommunestrukturen er i liten grad endret i tråd med denne utviklingen. Regjeringen peker på at det særlig i byområdene er store muligheter fremover for å sikre en helhetlig og bærekraftig utvikling i areal-, transport- og boligplanlegging med større og mer robuste kommuner.

Det pågår et utstrakt samarbeid i mange byområder. Ekspertutvalgets rapport peker imidlertid på at fordeling av kostnader og gevinster ved befolknings- og næringsutvikling skaper konkurranse og uenighet mellom kommunene, og at dette fører til lange prosesser med forsinkede og dårlige løsninger.

Regjeringen peker også på at lite funksjonelt avgrensede kommuner gir utfordringer for ivaretagelsen av kommunens andre roller. Behovet øker for interkommunale og andre formelle og uformelle nettverkssamarbeid, med de demokratiske utfordringene dette gir.

4) *Økte krav til kommunene*

Kommunenes oppgaver er i de siste tiårene blitt utvidet på en rekke områder. Utvidelser av barnehagetilbudet, tidligere skolestart og utvidelser i helse- og omsorgstilbudet er eksempler på reformer som har bidratt til vekst. Veksten må også ses i sammenheng med den store befolkningsveksten som har gitt store sysselsettings- og investeringsbehov for kommunesektoren. I 2012 sto kommunene og fylkeskommunene for vel halvparten av den offentlige tjenesteproduksjonen og sysselsatte om lag en femtedel av alle yrkesaktive i landet.

Kravene til kommuneplanlegging har blitt mer omfattende de siste årene og handler i dag ikke bare om arealplanlegging. Plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Planlegging etter plan- og bygningsloven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver. Videre skal planlegging og vedtak sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning fra alle berørte interesser og myndigheter. Større kompleksitet i plan- og utviklingsarbeidet, samt økende krav til kommunens myndighetsutøvelse stiller krav til at fagmiljøene i kommunene har bred kompetanse.

5) Økte krav til kapasitet og kompetanse

Økt oppgaveomfang og flere spesialiserte oppgaver sammen med økte krav til kvalitet i tjenestene og økte forventninger fra innbyggerne, stiller store krav til kommunene om kapasitet og kompetanse. I tillegg har den statlige sektorstyringen, og spesielt regelstyringen blitt mer detaljert. Størrelsen og sammensetningen av fagmiljøene i en kommune vil ha betydning for kvaliteten på tjenestene som tilbys innbyggerne.

Når det gjelder lokal politisk styring, er det behov for kommuner med større administrativ kapasitet og større mulighet til å ha en reell kontroll på lovpålagte oppgaver.

6) utfordringer for lokaldemokratiet

Lokaldemokratiet er knyttet til kommunens makt og myndighet samt den muligheten innbyggerne har til å påvirke beslutninger som er viktige for hverdagen deres.

Interkommunalt samarbeid har vært kommunenes egen strategi for å gjøre dem rustet til å ivareta lovpålagte tjenester med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet. En stadig større andel av den kommunale aktiviteten ivaretas i ulike kommunesamarbeid, og både store og små kommuner har til dels omfattende samarbeid.

De siste tiårene har styringen fra staten økt. Den detaljerte styringen reduserer kommunenes muligheter til å tilpasse tjenestene til lokale forhold i kommunen. Difi-rapporten (2010) om statlig styring av kommunene, peker på at det er en utfordring fremover at kravene om større likhet i tjenestetilbudet mellom kommunene, samt økt kunnskap om resultater, både gjennom nasjonale tilsyn og andre undersøkelser, vil øke statens styringsbehov ytterligere. Det er også et press på kommunens myndighet, for eksempel på arealområdet. Ekspertutvalget la til grunn at jo flere kommuner og instanser som må samordne sin arealutvikling mot felles mål, jo vanskeligere er det. I tillegg kan samordning bety en svekking av kommunens myndighet over egne areal, og slik en svekking av lokaldemokratiet.

Mål for kommunereformen

I Prop. 95 S trekker Regjeringen frem at kommunereformen skal legge til rette for at flere kommuner slår seg sammen til større og mer robuste kommuner.

Generalistkommuneprinsippet er et utgangspunkt for reformen. Som et generelt prinsipp skal reformen legge et grunnlag for at alle kommuner kan løse sine lovpålagte oppgaver selv. Kommunestrukturen skal legge til rette for en enhetlig og oversiktlig forvaltning.

Regjeringen har følgende mål for reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester til befolkningen over hele landet. Kommunene har i dag ansvar for et

omfattende og til dels spesialisert tjenestetilbud og kompliserte forvaltningsoppgaver. Det kreves betydelig kompetanse og kapasitet for å kunne planlegge og utvikle store kjerneoppgaver som skole, barnehage og eldreomsorg, i tillegg til å ivareta spesialiserte oppgaver som psykisk helsetjenester og barnevern, herunder også ivareta rettssikkerheten til den enkelte.

Det er et viktig prinsipp at beslutningene fattes så nær dem det gjelder som mulig. Kommunene bør derfor også ha forutsetninger for å kunne ta på seg flere oppgaver enn i dag.

2) *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

En endret kommunestruktur skal gi større og mer funksjonelt avgrensede kommuner som evner å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling lokalt og regionalt, og en kommunesektor som er i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og den helsemessige og sosiale utviklingen i kommunen. Kommunene bør ha en avgrensing og størrelse som gir mulighet for funksjonelle planleggingsområder, og det er derfor ønskelig at kommunegrensene i større grad enn i dag tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Større kommuner vil innebære at man kan ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Bærekraftige og økonomiske robuste kommuner vil også kunne legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor de økonomiske rammene samt har større evne til å kunne påta seg og løse frivillige oppgaver.

4) *Styrket lokaldemokrati*

En av regjeringens målsettinger for kommunereformen er å styrke lokaldemokratiet. En endret kommunestruktur med større kommuner vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver fra fylkeskommunene, fylkesmannen og staten for øvrig, og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene og dermed økt lokalt selvstyre.

Ekspertutvalget

Kommunal- og moderniseringsdepartementet satte 3. januar 2014 ned et ekspertutvalg som på fritt faglig grunnlag skulle foreslå kriterier som har betydning for oppgaveløsningen i kommunene. Utvalget ble satt sammen av både erfarne forskere og representanter fra praksisfeltet. Utvalget anbefaler ti kriterier som er rettet mot kommunene, og som angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller (tjenesteprodusent, myndighetsutøver, samfunnsutvikler, demokratisk arena) og oppgaveløsning. Kriteriene er:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse

4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Ekspertutvalget skal i desember 2014 legge frem en ny rapport om mulige nye oppgaver for kommunene. Med utgangspunkt i kriteriene fra første delutredning, skal ekspertutvalget vurdere om det er behov for tilleggskriterier/sektorkriterier, eventuelt justeringer av kriteriene fra første delutredning, for å kunne overføre nye oppgaver til kommunene.

Som grunnlag for denne vurderingen, skal ekspertutvalget på faglig grunnlag analysere og vurdere eksempler på enkelte oppgaver som det kan være aktuelt å overføre til kommunene, forutsatt større og mer robuste kommuner. Utvalget skal vurdere eksempler på oppgaver innen tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling.

Mandatet for denne utredningen finnes her

http://www.regjeringen.no/upload/KMD/KOMM/Ekspertutvalg_tilleggsmandat.pdf

Prosess og fremdriftsplan for kommunereformen

Det legges opp til to ulike løp i reformperioden:

Løp 1: *Kommuner som vedtar sammenslåing senest høsten 2015: kongelig resolusjon.*

Dette løpet omfatter kommuner som vedtar sammenslåing senest høsten 2015. Kongen i statsråd har myndighet til å vedta sammenslåinger der kommunene er enige. For kommuner som fatter kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

Løp 2: *Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017.* I reformen legges det opp til at kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016, og at Regjeringen vil fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Kommunale vedtak som fattes høsten 2015, men som ikke følges opp av kongelig resolusjon våren 2016, vil også bli inkludert i proposisjonen. I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlaget for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er hensiktsmessige ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene.

Det legges til grunn av sammenslåingene vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Regjeringens opplegg for fremdrift

2014

- Alle kommuner skal utrede sin situasjon i forhold til fremtidig kommunestruktur.
- Fylkesmennene i samarbeid med KS skal koordinere og bistå kommunene dette arbeidet.
- Regjeringens ekspertutvalg legger frem utredning om nye oppgaver til kommunene (desember).

2015

- Regjeringen legger frem stortingsmelding om oppgavefordeling mellom stat, fylkeskommune og kommune (våren).
- Kommunene kan fatte vedtak om kommunesammenslåing i løpet av 2015, som med regjeringens godkjenning kan tre i kraft fra 2018 (løp 1).

2016

- Frist for kommunene i mai til å utrede kommunestruktur og velge eventuelle partnere for sammenslåing (løp 2).
- Fylkesmannen avslutter regional prosjektorganisasjonen (desember).

2017

- Regjeringen og Stortinget behandler den nye kommuneinndelingen (våren).
- Stortinget skal vedta eventuelle nye **oppgaver** til kommunene (våren).
- Ny kommuneinndeling (løp 2) vil tre i kraft fra 2020.

En mer detaljert fremdriftsplan finnes på departementets nettside

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/kampanjer/kommunereform/prosess.html?id=751050>

Bærum kommune og kommunereformen

Kommunereformen innebærer et utredningsoppdrag til alle kommuner. I brev av 26. august 2014 til alle landets ordførere skriver kommunalministeren: *«Et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen understreket ”at det er eit utredningsansvar for alle kommuner”. Jeg forstår dette slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.»*

Målt i antall innbyggere er Bærum kommune i dag en av landets største kommuner. Selv etter en kommunereform med omfattende kommunesammenslåinger, vil Bærum kommune etter alt å dømme fortsatt være blant de kommunene som har flest innbyggere.

Kommunereformen handler ikke bare om størrelse målt i innbyggertall, men også om

geografisk utstrekning, befolkningstetthet, egnede enheter for arbeids- og boligmarked, muligheter til rasjonell transport- og arealpolitikk mv. Derfor er kommunereformen etter Rådmannens vurdering en utfordring som også i Bærum kommune bør møtes med solid utredningsarbeid for å skape et best mulig grunnlag for de vurderinger kommunestyret skal gjøre våren 2016.

Det er forventet en befolkningsvekst på om lag 320.000 innbyggere i Oslo og Akershus frem mot 2035 (SSB, alternativ MMMM). Planlegging, beslutningsprosesser og tilrettelegging for veksten er i dag fordelt på mange kommunale, fylkeskommunale og statlige aktører. Det er naturlig at utredningsarbeidet om kommunestruktur ser på hva som kan være formålstjenlig struktur når det skal legges til rette for gode og helhetlige løsninger for den store befolkningsveksten.

Det kan være hensiktsmessig å dele arbeidet i to faser. Først en utredningsfase med kunnskapsinnhenting og dokumentasjon, som sikrer god beskrivelse av utfordringer, muligheter og handlingsrom. Rådmannen ser for seg to delrapporter:

- Delrapport én (vår/sommer 2015) med kommunestrukturenes betydning for samfunnsmessige utfordringer som arealdisponering og transport, næringsutvikling, vekstkraft, bo- og arbeidsmarkedsregioner og eventuelle andre problemstillinger («samfunnsflokke») som kan være relevante i vår region.
- Delrapport to (høst 2015) med fokus på kommunestrukturenes betydning for hvilke oppgaver kommunen bør ha i fremtiden og hvordan disse skal løses. Se på nye oppgaver som blir foreslått av regjeringens ekspertutvalg (desember 2014) og i Stortingsmelding (våren 2015). I debatten om kommunestruktur er det reist forslag om at de største sammenslåtte kommunene bør kunne få «byfylkestatus». En vurdering av dette for kommuner/regioner i Oslo-området bør være en sentral del av utredningsarbeidet.

Deretter en **vurderingsfase**, hvor det på grunnlag av den dokumentasjon som er utredet gjøres vurderinger om kommunesammenslåing er aktuelt, hva man eventuelt forventer å oppnå med endring av kommunestruktur og hvilke kommuner det i så fall er relevant å slå sammen.

Økonomiske virkemidler

Staten vil dekke nødvendige engangskostnader ved kommunesammenslåinger etter en standardisert modell. Kommuner som slår seg sammen vil også få reformstøtte. Begge deler er differensiert etter innbyggerantallet. Dessuten vil sammenslåtte kommuner beholde statlige tilskudd som om de fortsatt var flere kommuner i 15 år etter en sammenslåing, jf. dagens ordning med inndelingstilskudd.

Opplegg for utredningsarbeidet

Utfordringene som skal utredes er felles for mange kommuner i Oslo-området. Det vil ikke være hensiktsmessig at hver enkelt kommune lager sin egen utredning, i det minste ikke

for fase 1 – kunnskapsinnhenting og dokumentasjon. Rådmannen foreslår at det søkes opprettet et samarbeid med aktuelle kommuner (eller grupper av kommuner som har et etablert regionsamarbeid), og eventuelt KS Oslo og Akershus. Kommunene bør sammen konkretisere utredningsoppdrag/ utredningstemaer og innhente ekstern bistand, som eventuelt sammen med utredningsmiljøer i de aktuelle kommunene kan utarbeide solid grunnlagsmateriale for kommunestyrenes vurdering av eventuelle endringer av kommunestruktur.

Rådmannen foreslår at administrasjonen gis fullmakt til å kontakte aktuelle kommuner, drøfte opplegg for samarbeid og komme tilbake til formannskapet med forslag til opplegg og samarbeidspartnere for utredningsarbeidet.

Politisk styring

Til å lede arbeidet politisk foreslår Rådmannen at det opprettes en folkevalgt styringsgruppe, på samme vis som for utredningen om politisk styringsmodell. Styringsgruppen for dette arbeidet besto av ordfører, varaordfører og alle gruppeledere.

Samarbeid om utredninger og dialog med andre kommuner vil kreve betydelig politisk og administrativ oppmerksomhet i 2014 og 2015.

Medvirkning og medbestemmelse

Innbyggerne skal gis mulighet til medvirkning i arbeidet med kommunereformen. Det er antakelig mer aktuelt i vurderingsfasen enn i første fase med kunnskapsinnhenting og dokumentasjon. Rådmannen vil vurdere behov og muligheter for innbyggerdialog, og fremme forslag til aktuelle løsninger. En mulig løsning er å benytte de standardverktøy for medvirkning som departementet vil utarbeide særskilt for kommunereformen, blant annet et standardopplegg for spørreundersøkelser. Det kan også vurderes andre metoder for innbyggermedvirkning, f.eks. at enkeltpersoner, organisasjoner og næringsliv kan gi direkte innspill via kommunens nettside eller sosiale medier.

Rådmannen vil sørge for at hovedtillitsvalgte og hovedverneombud sikres informasjon om arbeidet.

Økonomiske konsekvenser

Utredningsarbeidet vil kreve kjøp av eksterne tjenester. Det er rimelig å forvente at det gis statlig tilskudd til kommunenes utredningsarbeid. Rådmannen vil i det videre arbeid se nærmere på budsjettbehov til ekstern utredning, kostnadsdeling med samarbeidende kommuner og muligheter for statlig tilskudd, og deretter komme tilbake med forslag til inndekning.